

ПРИНЦИПИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПАМ'ЯТОК АРХІТЕКТУРИ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

на прикладі Оксфордширу, Англія

Тимченко Д.Д., аспірантка II курсу (ХНУМГ ім. О.М. Бекетова)

The preservation of architectural heritage in England is strictly regulated, with Historic England and local councils overseeing the protection of Listed Buildings and Conservation Areas. Oxfordshire, known for its historic villages, follows strict guidelines emphasizing traditional materials, restricted modernization, and landscape conservation. Public involvement, grants, and adaptive reuse of buildings support heritage preservation while maintaining the region's historical identity.

Збереження пам'яток архітектури є вагомою частиною сучасної архітектурної та містобудівної політики Сполученого Королівства, зокрема Англії. Контроль історичної забудови здійснюється на території усієї країни, від міста-гіганта Лондона до найвіддаленіших крихітних поселень у сільській місцевості. Найбільша численність будівель, які охороняються (Listed Buildings), на території Англії, знаходиться у графстві Великий Лондон (Greater London). Це пояснюється високою концентрацією історичних будівель, включаючи палаци, церкви, особняки, громадські та звичайні приватні будинки. Серед сільських графств найбільшу кількість пам'яток архітектури мають Оксфордшир (Oxfordshire), Девон (Devon) та Кент (Kent).

Модель охорони історичних будівель в Англії базується на системі класифікації та державного регулювання. Головним органом, який відповідає за захист пам'яток архітектури є Комісія з історичних будівель та пам'яток Англії (Historic England), а контроль за змінами здійснюється місцевими радами (county/city council). Усі значущі об'єкти вносяться до Національного реєстру культурної спадщини Англії (National Heritage List for England, NHLE) і набувають статусу пам'ятки архітектури (Listed Building), які, у свою чергу, поділяються на три категорії: Grade I (будівлі виняткової важливості), Grade II* (особливо значущі об'єкти), Grade II (будинки особливого інтересу).

Збереження пам'яток архітектури у сільській місцевості Оксфордширу ґрунтується на кількох ключових принципах, серед яких можна виділити: врахування історичного контексту, використання місцевих будівельних матеріалів та традиційних методів будівництва, обмеження модернізації, а також збереження існуючого ландшафтного оточення.

Окрім того, що, та чи інша будівля може мати статус Listed Building, вона також може бути частиною охоронної зони (Conservation Area) – району міста чи селища, що репрезентує архітектурний чи історичний інтерес, та характер якого вважається необхідним до зберігання та поліпшення. Важливим стає врахування історичного контексту, підтримуючи традиційний вигляд населених пунктів, їх початкового планування. При будівництві, реконструкції та реновації використовуються місцеві матеріали (для Оксфордширу є характерними Cotswold Stone та дуб) й традиційні методи будівництва (вапняна штукатурка, очеретові покрівлі).

Модернізація суворо контролюється: заборонено використовувати пластикові вікна, бетонні прибудови та невідповідні надбудови, а нові комунікації повинні встановлюватись з мінімальним візуальним впливом. Велика увага приділяється збереженню навколишнього ландшафту – старі кам'яні стіни, живоплоти та неасфальтовані сільські дороги – залишаються частиною невід'ємного колориту, а нова забудова обмежується, щоб не порушувати традиційний вигляд. Кожна охоронна зона має свій регламентований документ, який надає інформацію про загальні архітектурні характеристики, які повинні буди дотриманими при новому будівництві/реконструкції.

Важливим фактором пам'яткоохоронної політики Оксфордширу, як і Англії в цілому, є залучення місцевих жителів до процесів реставрації та догляду за архітектурною спадщиною, що забезпечується через гранти та податкові пільги. Крім того, історичні будівлі нерідко адаптуються під нові функції — наприклад, перетворюються на гостьові будинки, кафе чи галереї, при цьому зберігається їхній оригінальний вигляд. Розвиток сталого туризму допомагає підтримувати об'єкти у хорошому стані без надмірного навантаження на інфраструктуру. В результаті всі ці заходи дозволяють Оксфордширу зберегти унікальний історичний характер селищ і захистити архітектурну спадщину від руйнування та урбанізації.